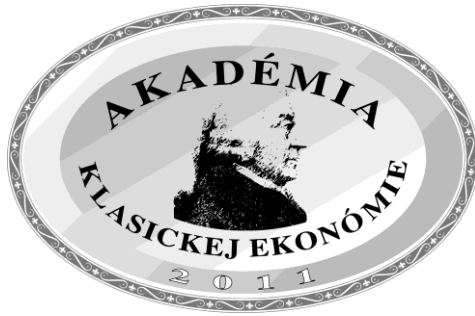

AKADÉMIA KLASICKEJ EKONÓMIE 2011

Kapitalizmus – cesta k slobodnej spoločnosti

„Kapitalismus je společenský systém založený na explicitnom uznaní súkromného vlastníctva a neagresívnych, zmluvných výmenách medzi vlastníkmi súkromného majetku.“

(Hans-Herman Hoppe: „A Theory of Socialism and Capitalism“, Kluwer Academic Publishers, 1988).

„Kapitalistický sociálny poriadok je ekonomickou demokraciou v najprísnejšom zmysle tohoto slova. Všetky rozhodnutia závisia konieckoncov na vôli ľudí ako spotrebiteľov. Teda vždy keď existuje rozpor medzi predstavami spotrebiteľov a predstavami manažérov, tlak trhu zaistí, že názory spotrebiteľov zvíťazia“.

(Ludwig von Mises: Die Ursachen der Wirtschaftskrise: Ein Vortrag. Prednáška 28. února 1931v Teplicích-Šanove pred zhromaždením nemeckých priemyslníkov).

„Tržná ekonomika – kapitalismus – je společenský systém nadvlády spotrebiteľov“.

(Ludwig von Mises: Observations on the Russian Reform Movement, 1966)

Wikipedia: *„Kapitalismus je ekonomický systém, v ktorom sú výrobné prostriedky v súkromnom vlastníctve a používajú sa za účelom dosiahnutia zisku. Ekonomické parametre (napr. ceny) sú určované prostredníctvom voľného trhu (laissez faire) – ponukou a dopytom, a to i ceny práce, nie sú riadené zásahmi štátu (ako v riadených či plánovaných ekonomikách)“.*

Citovať by sme mohli i ďalších veľikánov liberálnej filozofie a klasickej ekonómie (napríklad : A. F. Hayeka ¹⁾ , A. Smitha ²⁾ , ...). Keby sme chceli charakterizovať kapitalizmus (tržnú ekonomiku) pár slovami – tak vystačíme len so slovami: - súkromné vlastníctvo a sloboda (nenásilie). Nič viac. Kapitalizmom (ako nám to vtíkala a vtíka do hláv komunistická, socialistická a antiglobalistická propaganda) nie je: - vykorisťovanie človeka človekom, detská práca, bieda, hlad, nemoci, vojny, atď... Existencia súkromného vlastníctva je prirodzenou vlastnosťou človeka, čo si potom vynucuje jeho akceptáciu inými ľuďmi cez prirodzené (zvykové) právo vlastníť majetok, ako i právo slobodne s ním nakladať. Ako napísal R.Pipes: *„Vlastnícke cítenie je univerzálne platný jav, ktorým sa vyznačujú zvieratá, deti, dospelí ľudia a národy vyspelé i primitívne. Má pôvod v púde sebazáchovy a psychologicky podporuje sebadôveru človeka „³⁾* . Vlastnícke právo je potom „prirodzenou“ inštitúciou. Každý človek niečo vlastní, minimálne sám seba – čo prirodzene vedie k tomu, že potom vlastní aj výsledky fyzickej aj duševnej práce svojho tela, ako i prvotné prisvojenie ⁴⁾ materiálu a vecí, ktoré potom sám svojimi fyzickými a duševnými schopnosťami následne využil a pretvoril. Aby človek mohol využívať plody, výrobky vytvorené pomocou vlastníctva výrobných prostriedkov a svojej práce, musí existovať v slobodnej spoločnosti, v slobodnom ekonomickom prostredí. Týmto prostredím je slobodný trh, kde dochádza k slobodnej výmene tovarov a služieb medzi ľuďmi. Trh nikto nevymyslel, trh tu bol vždy. Aj za najtuhšieho komunistického režimu sme medzi sebou obchodovali. Aj sovietski komunisti museli na prechodnú dobu zaviesť „NEP“ ⁵⁾ na odstránenie hladomoru, po zavedení socialistickej ekonomiky. Tržný poriadok je pre človeka „vrodenný“, je prirodzeným poriadkom. Ako napísal Hayek: *„Kapitalistický ekonomický systém sme nikdy uvedomele nevytvorili. Neboli sme pre to dost' inteligentní. Náhodou sme naň narazili ...“* . Kapitalizmus vznikol evolučným vývojom v daných podmienkach histórie ľudstva.

1) A. F. Hayek: „Právo, zákonodárství a svoboda“ (Brno, Akademia 1994)

2) A. Smith: „Bohatství národů“ (Praha 2001)

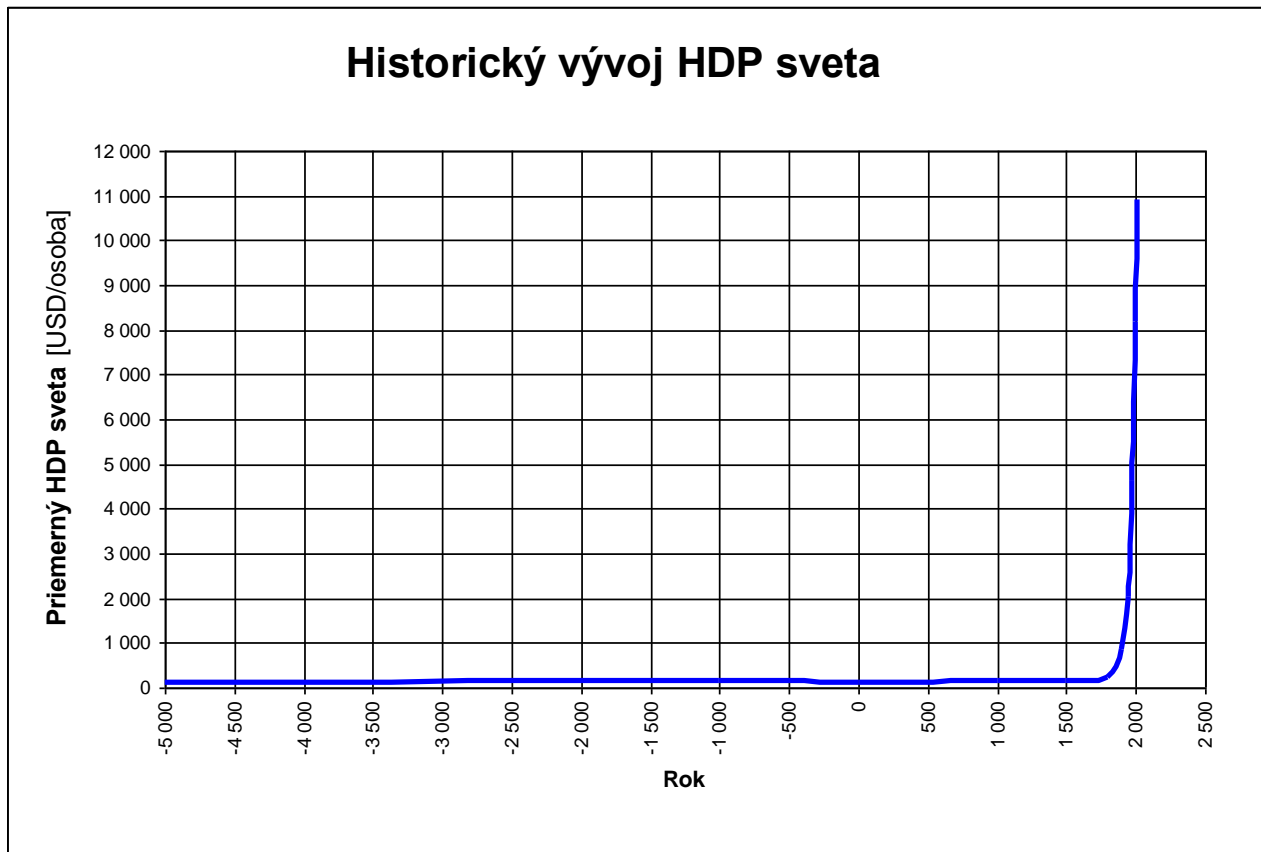
3) R. Pipes: „Vlastnictví a svoboda“, str. 124, (Argo 2008)

4) Prvotné prisvojenie: - privlastnenie si materiálu, vecí ktoré doteraz nemali vlastníka

5) „NEP“ – Nová ekonomická politika, vyhlásená Leninom 15.3.1921. Je to politika obmedzeného súkromného podnikania, čím sovietski boľševici odstraňovali katastrofálnu hospodársku situáciu a hladomor po zhabaní pôdy, priemyslu a obchodu znárodnením

Kľúčovou kultúrnou inštitúciou umožňujúcou vznik a pretrvanie kapitalistickej (t.j. založenej na dobrovoľnej slobodnej výmene) spoločnosti je trvalá garancia vlastníctva a slobodného nakladania s ním. A to nie len pre určitú, vybratú skupinu obyvateľstva, ale bez rozdielu úplne každému. Žiadna iná civilizácia takto široký koncept trvalej garancie súkromného vlastníctva nevytvorila, okrem tej, kde sa podarilo kapitalizmus vytvoriť. Výsledok zavedenia kapitalistického systému hospodárstva je znázornený na obr. č. 1. a obr. č. 2

Obr.č.1: **Historický vývoj priemerného HDP** (Hrubý domáci produkt) **sveta**

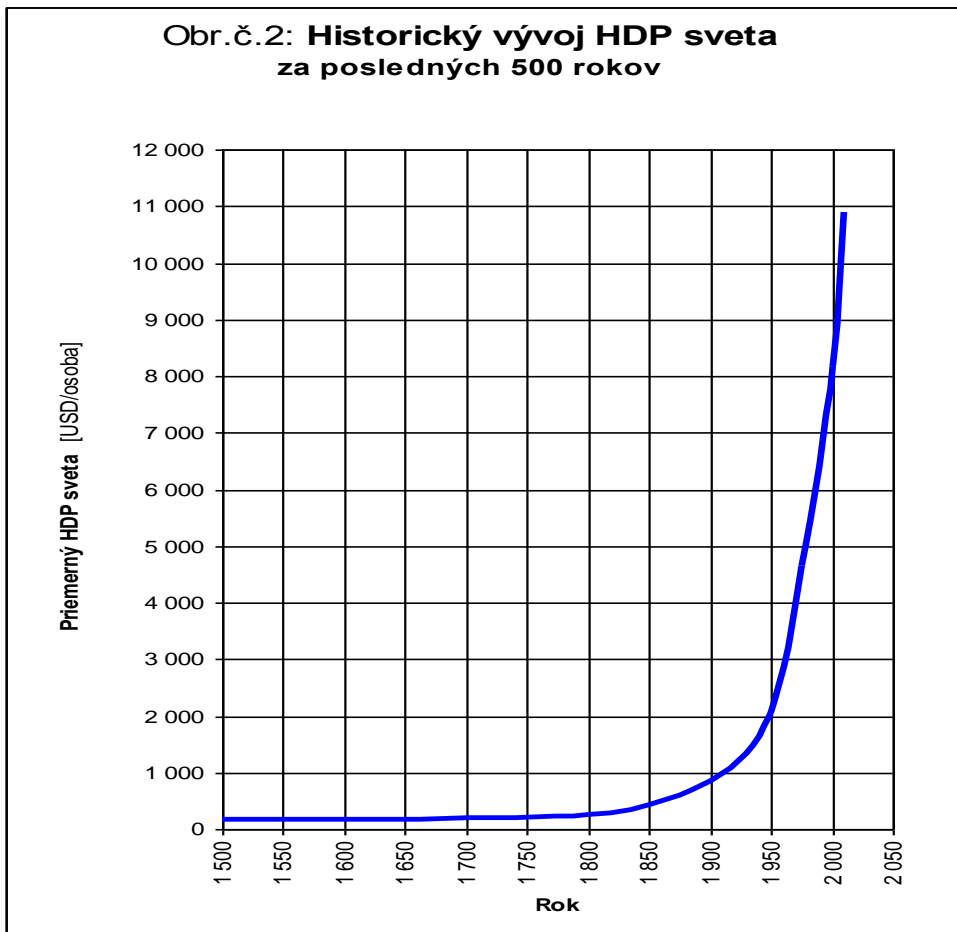
Zdroj: Arnold Kling a Nick Schulz: "From Poverty to Prosperity", *Intangible Assets, Hidden Liabilities and the Lasting Triumph Over Scarcity* [Encounter Books: New York, 2009]

Z obr.č.1 jednoznačne vyplýva, že núdza a bieda sprevádzalo ľudstvo od úsvitu jeho dejín. Priemerný HDP obyvateľov Zeme sa v priebehu dejín skoro nemenil, bol na hranici prostého udržania života človeka, ľudia horko-ťažko prežili, priemerná dĺžka života bola okolo 25 rokov. Až v posledných približne 200 rokoch došlo k ohromnému zvýšeniu bohatstva ľudí. Priemerný HDP na svete sa v priebehu tejto krátkej doby zvýšil skoro 60 – násobne.

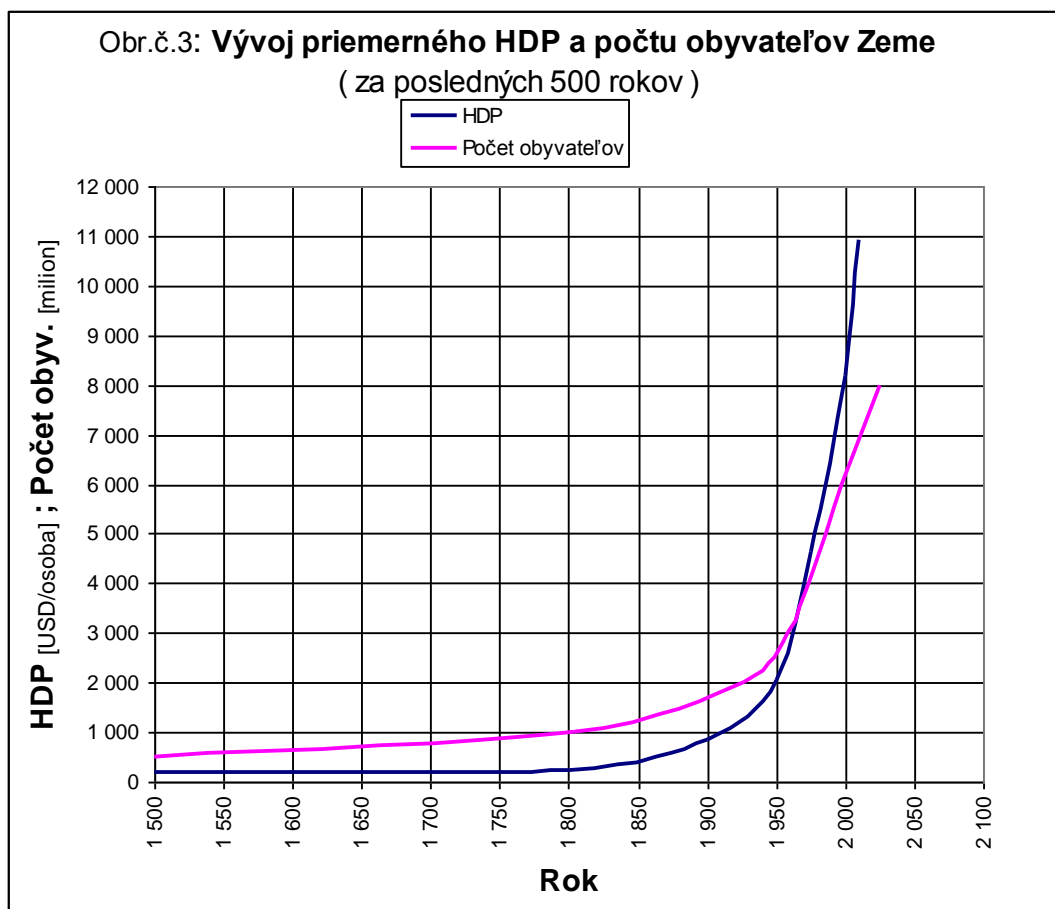
Čím to bolo spôsobené? Stal sa zázrak? Nie. Začal fungovať kapitalizmus. Na konci 18. a začiatkom 19.storočia sa konečne podarilo presadiť, inštituovať a zákonmi garantovať dlhodobejšiu ekonomickú slobodu, ako základnú podmienku pre fungovanie slobodnej trhovej ekonomiky – kapitalizmu. ⁶⁾

6) Vo Francúzsku má mimoriadnu zásluhu cisár Napoleon I. na kodifikácii súkromného práva. Poveril skupinu právnych expertov pod vedením R. de Cambacérés zostavebním zákonov – Code civil (Občiansky zákonník – 1804), Code de la procédure civil (Občiansky civilný poriadok – 1807), Code de commerce (Obchodný zákonník – 1807), Code pénal (Tresný zákonník – 1810). Zákony boli vytvárané pod vplyvom liberálnej filozofie (slobodnej spoločnosti), myšlienky prirodzených práv, slobody jednotlivca, slobody obchodovania a nedotknuteľnosť súkromného vlastníctva, súčasne odstránili feudálne a šľachtické privilégia, zaviedlo sa oddelenie súdnej od výkonnej moci. Základnou črtou Občianskeho zákonníka je zavedenie trojakej slobody – osobná, vlastnícka a zmluvná, dal občanom rovnosť pred zákonom a nedotknuteľnosť súkromného vlastníctva.

Obr.č.2: Historický vývoj HDP sveta za posledných 500 rokov

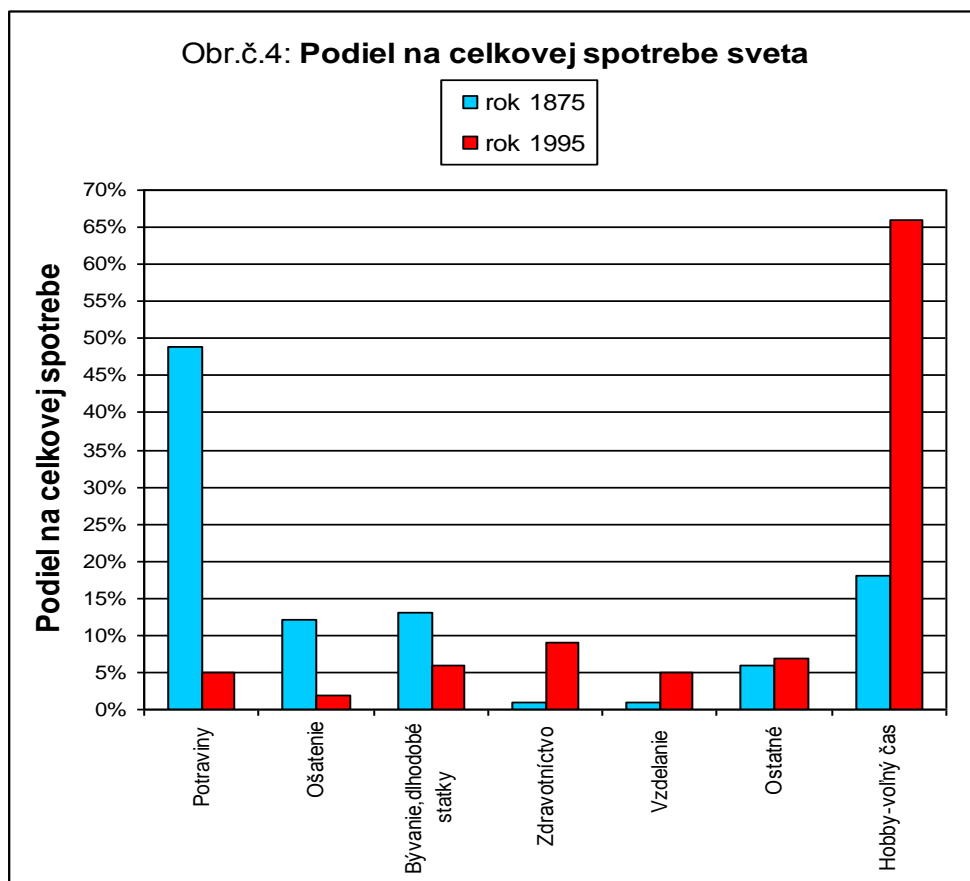

Obr.č.3: Vývoj priemerného HDP a počtu obyvateľov Zeme (za posledných 500 rokov)

Zdroj: National Geographic Česko, leden 2011

Dôkazom zvyšovania bohatstva ľudí je, že na Zemi sa mohli užiť ďalšie miliardy obyvateľov – vid' obr.č.3, priemerná dĺžka života v súčasnosti je okolo 75 rokov. Prvá miliarda ľudí bola na Zemi v r.1804, siedma miliarda v r.2011, ôsma miliarda sa dosiahne v r.2025. Z historického, ale aj súčasného hľadiska je kapitalistický ekonomický systém bezkonkurenčne najúspešnejší. Umožnil ľudstvu, tam kde je zavedený, zbaviť sa biedy. Toto je postačujúci argument, aby ľudstvo rozvíjalo a chránilo kapitalizmus pred rôznymi utópiami a centrálnymi riadenými pseudoekonomiami. V rámci globalizácie tento úspešný systém preniká aj do krajín, kde z rôznych príčin neboli doteraz vytvorené vhodné podmienky na jeho fungovanie, zjednodušene povedané – globalizácia je rozširovanie kapitalizmu (t.j. aj slobody) do krajín celého sveta. Potom je nepochopiteľná snaha antiglobalistov, ktorí vlastne nedoprajú blahobyť a slobodu aj pre obyvateľov ekonomicky zaostalých krajín. Zvyšovanie bohatstva sa prejavuje aj na zvyšovaní kvality života ľudí.

Zdroj: Arnold Kling a Nick Schulz: "From Poverty to Prosperity", *Intangible Assets, Hidden Liabilities and the Lasting Triumph Over Scarcity* [Encounter Books: New York, 2009]

Na obr.č.4 je znázornená zmena jednotlivých zložiek životných nákladov v časovom odstupe 120 rokov. Kvalita života sa prejavuje v tom, že časť výdavkov pripadajúcich na potraviny sa za 120 rokov znížila 10-násobne t.j. potraviny o toľko relatívne zlacneli, zlacnelo ošatenie a bývanie, ľuďom zostáva viac prostriedkov na zvyšovanie zdravotnej starostlivosti (9x), vzdelania (5x) a osobné aktivity voľného času (4x).

Pri posudzovaní spoločenského usporiadania slobodnej spoločnosti považujeme slobodu jednotlivca či rodiny za konečný cieľ. Sloboda ako hodnota sa v tomto zmysle spája so vzťahmi medzi ľuďmi. V spoločnosti ľudí pojem sloboda nevypovedá nič o tom, čo jednotlivec so svojou slobodou robí, nepredstavuje všetkozahrňujúcu etiku. Jednotlivec v slobodnej spoločnosti stojí pred problémom, ako so svojou slobodou naložiť. Sloboda má zásadný význam pre vzťahy medzi ľuďmi, pre jednotlivca má sloboda význam v tom, že si slobodne môže uplatniť svoju individuálnu etiku a filozofiu. Pokiaľ existuje slobodná výmena, tak hlavným znakom tržnej ekonomiky (kapitalizmu) je to, že zabraňuje jednej osobe zasahovať do väčšiny

aktivít druhej osoby. Spotrebiteľ je chránený pred donútením zo strany predávajúceho, lebo existujú ostatní predávajúci, s ktorými môže obchodovať. Predávajúci je zase chránený pred donútením zo strany spotrebiteľa, lebo existujú iní spotrebiteľia, ktorým môže predať. Navyiac, každá výmena v prostredí slobodného trhu (v kapitalizme) je dobrovoľná, nenásilná. Zamestnanec je chránený pred donútením zo strany zamestnávateľa, lebo existujú ostatní zamestnávateľia, u ktorých môže pracovať, atď. - slobodný trh všetko zaistuje neosobne, nenásilne a bez centralizovaného úradu. Naproti tomu v centrálne plánovanej ekonomike, sa predchádzajúce uvedené vzťahy môžu realizovať len podľa predpisov a nariadení centralizovaného orgánu – t.j. použije sa násilie. Snahou (skôr propagandou) centrálne plánovaných i centrálne riadených ekonomík je vízia rovnostárstva ľudí, príjmová rovnosť a to sa považuje za sociálnu spravodlivosť.

Podľa Karla Poppera ⁷⁾ : „Svet, v ktorom sú všetci ľudia slobodní a súčasne si aj rovní, by bol raj na Zemi. Takýto svet nie je možné uskutočniť. Keby sme si museli vybrať, mali by sme dať prednosť slobode pred rovnosťou. Neprítomnosť slobody totiž zákonite vedie k naprostej nerovnosti a nespravodlivosti – k tyranii. Nerovnosť však nemusí nutne viesť k neprítomnosti slobody“.

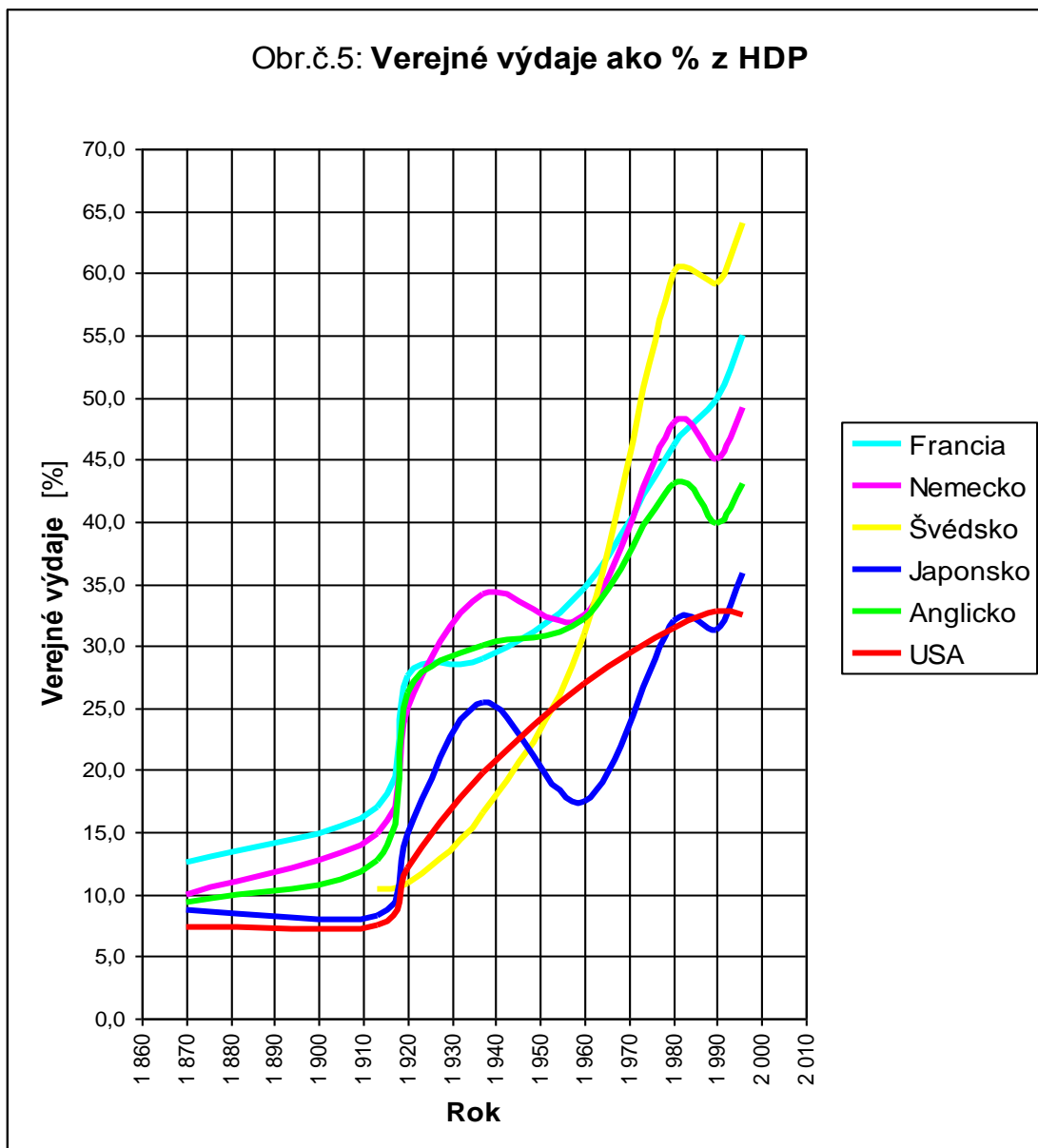
Na historickom vývoji myšlienky a inštitútu vlastníctva na protichodných príkladoch Anglicka a Ruska sa jasne ukazuje, že zaviedení inštitútu vlastníckych práv v Anglicku priamo viedlo aj k občianskej slobode. V 20. storočí prebieha znepokojivý vývoj, keď vlády v mene „sociálnej spravodlivosti a obecného dobra“ porušovali a odstraňovali vlastnícke práva, čím obmedzovali a ničili slobodu občanov. Pod heslami socialistickej ideológie sa uskutočnilo znárodnenie v komunistickom Rusku a Číne aj v nacionálnosocialistickom Nemecku i v rôznych podobných režimoch po celom svete. Výsledkom bola strata slobody a vraždenie, masakry v doposiaľ nepoznanom rozsahu. Súbežnosť likvidácie majetkových práv a ničenia ľudských životov nie je náhodná. Treba zdôrazniť, že čo človek je, robí a vlastní je jeden celok. Útok na jeho vlastníctvo je potom útokom na jeho osobnosť a právo na život. Komunizmus a socializmus sa zrútil hospodársky, čo už pri vzniku týchto štátov v svojich prácach ekonomicky zdôvodnil L. Mises⁸⁾ – socializmus nemôže existovať ekonomicky. Tým sa dokázalo, že zrušenie súkromného vlastníctva vo výrobnom procese nerieši sociálne problémy, krach socialistického centrálne riadeného hospodárstva dokázal, že zrušenie súkromného vlastníctva vedie priamo k biede, strate slobody a života. Dnes vládne demokracia a privatizácia. No ani tieto vítané zmeny nezaisťujú slobode, že má budúcnosť zaistenú. Pre slobodu dneška nepredstavuje hlavné nebezpečenstvo tyrania, ale politika „štátu blahobytu“, politika „sociálneho (zaopatrovacieho) štátu“, kde sa presadzuje rovnosť – definovaná ako rovnosť v odmeňovaní, čím sa má zaistiť sociálne zabezpečenie, sociálna spravodlivosť. Opatrenia demokratického sociálneho zaopatrovacieho štátu potom zasahujú majetkové práva a slobody, čo prebieha menej násilne, nenápadne ale dlhodobo a o to viac nebezpečne. Na obr.č. 5 je znázornená história vývoja verejných výdavkov ako podiel na HDP daných štátov. Z neho je zrejмый enormný nárast verejných výdavkov v sledovaných štátoch. Nie je náhoda, že začiatok tohto enormného zvyšovania verejných výdavkov sa časovo kryje so zavádzaním systému bankovníctva s centrálnymi bankami a bankovým systémom čiastočných rezerv u komerčných bánk (viac pozri napr. ⁹⁾). V posledných rokoch sú verejné výdavky vo výške okolo 50 % z HDP jednotlivých štátov, napríklad vo Švédsku až 65 %. Je na mieste otázka: – kde zoberal sociálny zaopatrovací štát také ohromné množstvo peňažných prostriedkov? Zoberal si ich – nikto sa ich dobrovoľne nevzdal. Tieto prostriedky vytvára kapitalizmus a štát si ich berie násilím. Keby to isté robil jednotlivec, tak by bol odsúdený za lúpež. Štát obmedzuje vlastnícke práva tým, že majiteľ nemôže slobodne nakladať so svojim majetkom – výsledkami svojej práce, časť ktorých mu štát odoberie násilím, formou daní, poplatkov, licencií, atď ... – na Slovensku až do výšky približne 53 %.

7) Karl Popper: Frankfurter Allgemeine Zeitung, 24. december 1976

8) Ludwig von Mises: „Economic Calculation in the Socialist Commonwealth (London, 1935)

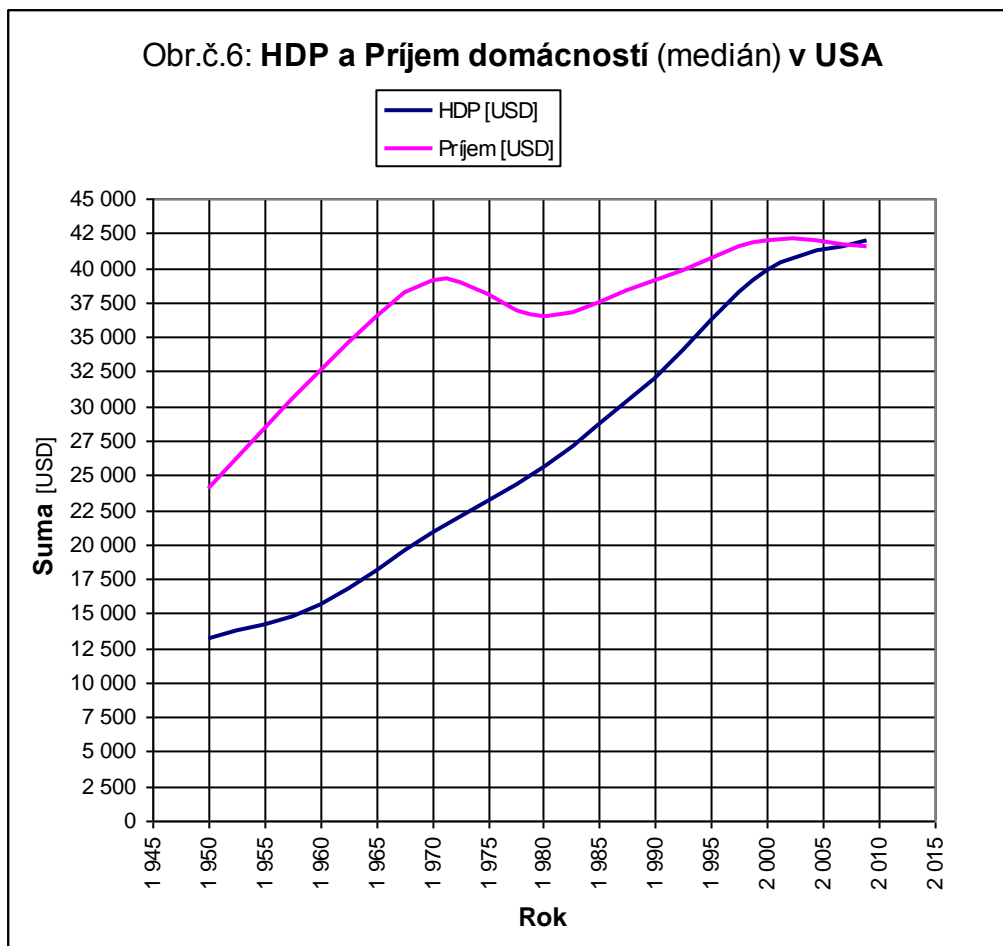
9) Centrálné banky – dokedy ešte? (www.mises.cz/clanky/centralne-banky-dokedy-este--277.aspx)

Obr.č.5: Verejné výdaje ako % z HDP

Zdroj: Vito Tanzi a Ludger Schuknecht, (New York: Cambridge University Press, 2000), str. 6.
[Public Spending in the 20th Century: A Global Perspective](#)

Nebezpečné na presadzovaní rovnosti (rovnostárstva) je to, že sa to môže vykonávať len štátnym násilím, teda znižovaním vlastníckych práv – slobody. Výsledkom je zničenie slobody a paradoxne aj rovnostárstva. Ideálny tzv. „zlatý vek“, kedy neexistuje vlastníctvo, delenie na „moje a tvoje“ a kde všetci sú si rovní neexistoval a ani nebude existovať – no táto utópia bude ľudstvo stále priťahovať, je to asi nezničiteľný mýtus. Horšie je, že so súčasných tendencií vyplýva, že občania demokratických štátov sú bez odporu ochotní vymeniť svoju slobodu za sociálnu rovnosť (a za ekonomické zabezpečenie), pričom nevidia a zabúdajú na následky – stratu slobody i rovnosti. Koncept zaopatrovacieho štátu, ktorý sa vyvinul na konci 20. storočia je s individuálnou slobodou nezlúčiteľný. Náklady na fungovanie zaopatrovacieho štátu musí zabezpečovať kapitalistické hospodárstvo – môžeme povedať, že sociálny štát – socializmus parazituje na kapitalizme. Sociálny štát blahobytu potrebuje stále väčšie a väčšie prostriedky, aby zabezpečil „sociálne nároky“ stále početnejších rôznych skupín občanov. Štát potom stále viac obmedzuje majetkové práva, čím ďalej tým viac znárodňuje prostredníctvom vyšších daní, poplatkov, licencií. Výsledkom je, ako je to zrejmé z obr. č. 6, že i keď HDP v USA sa priebežne zvyšuje, príjem rodín v USA približne od r. 1970 sa znižuje, stagnuje.

Pozn.: - v stálych cenách r. 2005 (zdroj: Kunetka - blog, Šumavák)

Zaopatrovateľský sociálny štát sa tak postupným znižovaním vlastníckych práv (v súčasnosti znárodňuje cca 50 % vytvoreného majetku) postupne presúva k socialistickému štátu (znárodnených 100 % majetku). Znižovaním ekonomickej slobody sa postupne znižuje aj výkonnosť kapitalistického tržného hospodárstva, ktorý vlastne udržiava pri živote štát blahobytu. Cudzopasník – zaopatrovací sociálny štát by si mal uvedomiť, že svojou činnosťou, znižovaním ekonomickej slobody si pílil pod sebou konár – lebo ak zničí ekonomickú slobodu (kapitalizmus), tak zničí súčasne aj seba. Pokiaľ niektorí ľudia získali právo na plody práce ostatných občanov, znamená to, že títo občania sú zbavení svojich práv, sú odsúdení k otroctvu. Také právo, ktoré vedie k porušeniu práv iného človeka právom ani nemôže byť. Žiadny človek nemá právo uložiť inému občanovi záväzok, s ktorým nesúhlasí, za ktorý nedostane žiadnu náhradu. To sa dá dosiahnuť len násilím, tyraniou – v demokratických štátoch tyraniou väčšiny. Právom nemôže byť zaisťovanie hmotných potrieb, na zabezpečenie ktorých musia byť prinútení ostatní ľudia. Právom môže byť len sloboda, aby si tieto potreby zaistil vlastným úsilím. Jediné práva, ktoré dávajú zmysel sú prirodzené práva, dnešné tzv. “sociálne práva“ nie sú, nemôžu byť právom, pretože žiadny človek nemá oprávnenie získať niečo na úkor iného. Pokiaľ nebudeme venovať zvýšenú pozornosť ochrane vlastníckych práv – teda kapitalizmu, môžeme skončiť v režime ktorý síce nebude tyranický v bežnom zmysle tohto slova, ale predsa bude neslobodný. Ani tvorcovia americkej ústavy s tým nepočítali, ako píše R.Pound ¹⁰⁾ : „*Chceli chrániť občanov pred ich vládcami, a nie pred nimi samými*“.

10) R. Pound: „Liberty of Contract“, (Yale Law Journal 18, 7/1909, s.467)

Ukazuje sa, že v moderných demokraciách v podmienkach sociálneho zaopatrovacieho štátu, môže ohrozenie slobody prichádzať z nečakanej strany, a to „odspodu“ – od spoluobčanov, ktorí do značnej miery závisia na štedrej vládnej podpore, a zaujímajú sa len o ich vlastné ciele – osobné sociálne zabezpečenie a nejaká všeobecná sloboda ich nezaujíma – „nenaje sa z nej“. Takto vláda korumpuje občanov – voličov aby ich i naďalej volili, no nie za vlastné, ale z daňami konfiškovaných prostriedkov – oháňajúc sa heslami o sociálnej spravodlivosti. Vláda v demokratických štátoch funguje od volieb do volieb ako jeho dočasný správca – majiteľ, no čo je zásadné, bez trestoprávnej zodpovednosti za zlé, nehospodárne riadenie, mnohokrát vedomé mrhanie daňami zhabaných prostriedkov. Aby vláda mala väčšiu moc, tak sa snaží rozširovať svoju pôsobnosť do čo najväčšieho množstva oblasti a ovládať tak majetky a život občanov komplexne, vláda sa snaží o centralizáciu svojej moci. Tým vláda ohrozuje slobodu občanov a smeruje k tyranii. EU nie je výnimkou, práve naopak, ročne bruselská byrokracia vytvorí okolo 50 000 rôznych zákonov, nariadení, rôznych usmernení, ... – až takýmto tempom sa obmedzuje sloboda občana už skoro vo všetkých oblastiach života. Eurobyrokracia to vylepšuje tým, že sa zbavuje aj politickej zodpovednosti a to tak, že sa vytvárajú úzke EU-elity, ktoré nebudú ani volené.

Zlo spôsobené dlhodobou závislosťou na zaopatrovacom štáte sa ukázalo po rozpade komunistických štátov ku koncu 20. storočia. Veľká časť obyvateľov, ktorá náhle prišla o rôzne štátne podpory a nebola zvyknutá postarať sa sama o seba, nevedela čo má robiť s náhle nadobudnutou slobodou, tak začala túžiť po obnove tyranskej ohlávky. Problém je v tom, že dnešný občan sa v škole (samozrejme štátnej) nedozvedel a vôbec netuší čomu vďačí za svoju slobodu a blahobyt – a to dlhému a úspešnému boju za práva jednotlivcov, z ktorých tým najdôležitejším je vlastnícke právo. Potom si ani nemôže uvedomiť, že dlhodobé obmedzenie vlastníckych práv negatívne ovplyvní ich životy, že útok na kapitalizmus je aj útokom proti slobode, životu a blahobytu občanov. Áno, kapitalizmus je ekonomika slobodnej spoločnosti.

P.S.: - a ešte jeden citát (autor: - Malcolm Muggeridge):

*„Na celom komunistickom režime je najpovzbudzujúcejšie to, že zlyhal.
Ak by bol uspel ..., tak by som vedel, že rozsah teroru a zotročovania,
ktorému možno ľudské bytosti podrobiť, nemá hraníc“.*

LITERATÚRA

Ludwig von Mises: *Lidské jednání*, Liberální institut, Praha 1999.

Ludwig von Mises: *Economic Calculation in the Socialist Commonwealth*, London, 1935.

Hazlitt, H.: *Ekonomie v jedné lekci*, Praha, Liberální institut 1999.

Robert Higgs: *Politická ekonomie strachu*, Alfa Publishing, Liberální institut, Praha 2006.

P. Gonda - P. Chalupníček: *Na obranu slobodného trhu*, Konzervatívny inštitút, Bratislava 2007.

Johan Norberg: *Globalizace*, Alfa Publishing, Liberální institut, Praha 2006.

H.-H. Hoppe: *Demokracie, anarchie a omyly ekonomie*, Alfa Publishing, Praha 2006.

J. Laurinčík: „Centrálne banky– dokedy ešte?“, (www.mises.cz/clanky/centralne-banky-dokedy-este--277.aspx)

A. F. Hayek: *Právo, zákonodárství a svoboda*, Brno, Akademia 1994.

A. Smith: *Pojednání o podstatě a původu bohatství národů* (Praha 2001)

R. Pipes: *Vlastnictví a svoboda*, Argo, Praha 2008.

R. Pipes: *Komunizmus*, Slovart, Bratislava 2007.

Sborník č.50/2006: „Šedesát let od smrti J.M.Keynese“ (CEP, Praha 2006)

P. Boettke: *Robustní politická ekonomie pro 21. století*, CEVRO Institut, Praha 2011.